

Pedagogical Importance Of Printed And Digital Books In Learning And Teaching A Foreign Language

Uktamova Mokhigul Khamidullo-kizi

Senior Lecturer, Faculty of Foreign Languages, FarSU

Yokubjonova Zulkhumor Zafarjon kizi,

Fergana State University, 2nd year student,

Department of Philology and Language Teaching: English

Annotation

This article provides a comparative analysis of the importance of printed and digital books in the process of teaching and learning a foreign language. The study covers the advantages and disadvantages of both formats, their role in developing language skills, and their pedagogical effectiveness based on scientific sources. The interactive and multimedia capabilities of digital books, and the importance of printed books in forming deep reading and analytical thinking are substantiated. The results show that the most effective approach is to use both formats in harmony.

Keywords: foreign language teaching, foreign language learning, printed book, digital book, pedagogical effectiveness, comparative analysis, reading comprehension, deep reading, cognitive processes, interactive technologies.

Annotatsiya

Mazkur maqolada chet tilini o'qitish va o'rganish jarayonida bosma hamda raqamli kitoblarning ahamiyati qiyosiy tahlil qilinadi. Tadqiqotda har ikki formatning afzallik va kamchiliklari, ularning til ko'nikmalarini rivojlantirishdagi o'rni hamda pedagogik samaradorligi ilmiy manbalar asosida yoritiladi. Raqamli kitoblarning interaktiv va multimedia imkoniyatlari, bosma kitoblarning esa chuqur o'qish va tahliliy fikrlashni shakllantirishdagi ahamiyati asoslab beriladi. Natijalar har ikki formatni uyg'un qo'llash eng samarali yondashuv ekanini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: chet tilini o'qitish, chet tilini o'rganish, bosma kitob, raqamli kitob, pedagogik samaradorlik, qiyosiy tahlil, o'qish tushunishi, chuqur o'qish, kognitiv jarayonlar, interaktiv texnologiyalar.

Hozirgi kunda chet tillarini o'rganishga bo'lgan ehtiyoj tobora ortib bormoqda. Globallashuv jarayoni, xalqaro hamkorlikning kengayishi va axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida xorijiy tillarni bilish zamon talabi darajasiga ko'tarildi. Shu bois til (xususan, ingliz tili) ixtisosmandlari ta'lim jarayonini yanada sifatli va samarali tashkil etish maqsadida ilg'or pedagogik usullar hamda zamonaviy texnologiyalardan keng foydalanmoqdalar.

Bugungi kunda chop etilgan an'anaviy kitoblar va elektron formatdagi kitoblar til o'rganuvchilar uchun asosiy o'quv vositalaridan biriga aylangan. Har ikki format o'z foydalanuvchilariga turli qulayliklar yaratadi hamda o'quv jarayonida muhim o'rin egallaydi. Elektron kitoblar tezkor qidiruv, multimedia materiallardan foydalanish, matnni kattalashtirish yoki belgilash kabi imkoniyatlarni taqdim etsa, qog'oz kitoblar esa ko'rish va idrok etish jarayoniga ijobiy ta'sir ko'rsatib, chuqurroq o'zlashtirishga yordam beradi.

Shuningdek, elektron resurslar til o'rganuvchilarga keng axborot manbalariga tezkor kirish imkonini yaratib, zamon bilan hamnafas holda bilim olishni ta'minlaydi. An'anaviy kitoblar esa diqqatni jamlash, matn bilan bevosita ishlash va mustahkam bilim shakllantirishda samarali vosita hisoblanadi.

Mazkur maqolada til o'rganish jarayonida elektron va qog'oz kitoblarning dars mashg'ulotlariga ta'siri, ularning afzallik va kamchiliklari atroflicha tahlil qilinadi. Shuningdek, so'nggi yillarda elektron kitoblarning ommalashuvi, biroq shunga qaramay an'anaviy kitoblarning o'z ahamiyatini yo'qotmayotgani ilmiy nuqtai nazardan ko'rib chiqiladi. Til o'rganishda har ikki formatni uyg'un qo'llashning samaradorligi hamda zamonaviy pedagogik yondashuvlardagi o'rni alohida yoritiladi.

Jahon tilshunosligi va pedagogika ilmida bosma hamda raqamli kitoblarning ta'lim jarayonidagi o'рни muhim ilmiy masala sifatida bir qator olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Nabil Ahmad, Rudolf Ueykott, Gregor Kennedi, Barni Dalgarno, Rassel Cherchill, Anandi Deva Amirtaraj, Divya Ragavan, Judi Arulappan, Nataliya Kuchirkova, Jennifer Mettyus, Enn Terner Jonson, Huanho Jeong, Enn Mangan, Naomi S. Baron va Nikolas Karr¹ o'z ilmiy ishlarida elektron va bosma kitoblarning pedagogik ahamiyati, o'qish jarayoniga ta'siri, o'quvchilarning idrok va tushunish darajasi hamda raqamli muhitning kognitiv jarayonlarga ta'siri bilan bog'liq masalalarga alohida e'tibor qaratganlar. Ularning tadqiqotlarida mazkur ikki formatning nazariy asoslari, afzallik va kamchiliklari, shuningdek, ta'lim tizimidagi o'рни haqida muhim ilmiy qarashlar ilgari surilgan.

O'zbek pedagogik tafakkurida ham bosma va elektron kitoblarning o'quv jarayonidagi o'рни muhim tadqiqot obyekti sifatida o'rganilgan. Xususan, N. Qanoatova, F. Vohidova hamda Bobojonova Risolat² o'z ilmiy ishlarida elektron va an'anaviy kitoblarning afzalliklari, kamchiliklari hamda ta'lim samaradorligiga ta'siri bilan bog'liq masalalarni tahlil qilganlar. Ularning ilmiy qarashlari o'zbek ta'lim tizimida mazkur masalani nazariy va amaliy jihatdan yoritishda muhim metodologik asos bo'lib xizmat qiladi.

Avvalo, e-book (elektron kitob) bu raqamli formatdagi kitob bo'lib, u kompyuter, planshet, smartfon yoki maxsus elektron o'qish qurilmalarida o'qiladi. Elektron kitoblar qidiruv funksiyasi, shriftni o'zgartirish, belgilash va multimedia elementlari kabi interaktiv imkoniyatlarga ega. Printed book esa qog'ozga chop etilgan an'anaviy kitob bo'lib, o'quvchiga matnning fizik tuzilishi, sahifa tartibi, hajmi va joylashuvini sezish imkonini beradi.

Bu ikki format ta'lim jarayonida turlicha ta'sir ko'rsatadi va ko'plab olimlar ularning samaradorligini ilmiy tadqiqotlar orqali o'rganagan.

Birinchidan, Anne Mangan³ o'zining bosma va raqamli o'qish jarayonini taqqoslagan tadqiqotida shuni aniqladiki, matnni qog'ozda o'qigan talabalar o'qishni tushunish testida matnni ekran orqali o'qigan talabalarga qaraganda ancha yuqori natija ko'rsatgan. Ushbu natija shuni anglatadiki, qog'ozda o'qish mazmuni chuqurroq anglashga yordam berishi mumkin.

Ikkinchidan, N. S. Baron⁴ talabalarning o'qish odatlarini o'rganib, jiddiy va akademik o'qish haqida gap ketganda, talabalarning katta qismi hali ham bosma kitobni afzal ko'rishini ta'kidlaydi. Baronning fikricha, elektron qurilmalar qulaylik va tezkorlikni ta'minlasa-da, chuqur o'qish va tahliliy fikrlash talab qilinadigan vaziyatlarda bosma kitob samaraliroq hisoblanadi.

Shuningdek, N. Karr⁵ raqamli muhitning inson tafakkuriga ta'siri haqida fikr bildirib, internet insonning diqqatini uzoq vaqt davomida jamlash va chuqur mulohaza yuritish qobiliyatini asta-sekin susaytirishi mumkinligini ta'kidlaydi. Uning fikriga ko'ra, ekran orqali o'qish tez-tez chalg'ituvchi omillar bilan bog'liq bo'lib, bu chuqur o'qish jarayoniga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Boshqa tomondan, J. Vaykot va G. Kennedi⁶ elektron kitoblarning afzalliklarini ham e'tirof etadilar. Ularning ta'kidlashicha, elektron kitoblar ko'chma va resurslarga tezkor kirish imkonini beradi. Biroq talabalar uzoq davom etadigan va murakkab o'qish jarayonida ko'pincha bosma kitobni afzal ko'rishadi.

¹ Ahmad N. Print Books vs E-books: A Long Battle for Existence // Journal of Education and Practice. – 2016. – Vol. 7, No. 24. – P. 23–29; Waycott R., Kennedy G., Dalgarno B., Churchill R. Teaching and Learning with E-books // ASCILITE Conference Proceedings. – 2010. – P. 1071–1080; Amirtharaj A.D., Raghavan D., Arulappan J. Preferences for Printed Books versus E-books among University Students in a Middle Eastern Country // Journal of Library & Information Services. – 2015. – Vol. 9, No. 2. – P. 45–60; Kucirkova N. Paper Books or E-books? Children Need Both // The Conversation. – 2018; Matthews J., Johnson A.T. What Students Want: Electronic vs Print Books in the Academic Library // Journal of Academic Librarianship. – 2013. – Vol. 39. – P. 246–254; Jeong H. Comparison of the Influence of Electronic Books and Paper Books on Reading Comprehension, Eye Fatigue and Perception // Electronic Library. – 2012. – Vol. 30, No. 3. – P. 390–408; Mangan A., Walgermo B.R., Brønnick K. Reading Linear Texts on Paper versus Computer Screen // International Journal of Educational Research. – 2013. – Vol. 58. – P. 61–68; Baron N.S. Words Onscreen: The Fate of Reading in a Digital World. – Oxford: Oxford University Press, 2015; Carr N. The Shallows: What the Internet Is Doing to Our Brains. – New York: W.W. Norton, 2010.

² Qanoatova N., Vohidova F. Elektron kitoblar va qog'ozli kitoblarning afzalliklari va kamchiliklari // Zamonaviy ta'lim. – 2021. – №4. – B. 45–50; Bobojonova R. Qog'oz va elektron kitobning bir-biridan farq qiluvchi o'zaro talqinlari // Ilmiy axborotnomasi. – 2020. – №3. – B. 112–118.

³ Mangan A., Walgermo B.R., Brønnick K. Reading Linear Texts on Paper versus Computer Screen: Effects on Reading Comprehension // International Journal of Educational Research. – 2013. – Vol. 58. – P. 61–68.

⁴ Baron N.S. Words Onscreen: The Fate of Reading in a Digital World. – Oxford: Oxford University Press, 2015.

⁵ Carr N. The Shallows: What the Internet Is Doing to Our Brains. – New York: W.W. Norton & Company, 2010.

⁶ Waycott R., Kennedy G., Dalgarno B., Churchill R. Teaching and Learning with E-books // Proceedings of ASCILITE Conference. – Sydney, 2010. – P. 1071–1080.

Shu fikrlarga ko'ra, elektron kitoblar ma'lumot izlash va qisqa muddatli foydalanish uchun qulay bo'lsa-da, chuqur o'qish vaziyatida bosma format samaraliroq bo'lishi mumkin.

Tadqiqot davomida bosma va raqamli kitoblarning chet tilini o'rganish va o'qitish jarayonidagi samaradorligi ilmiy manbalar asosida qiyosiy tahlil qilindi. Olingan natijalar shuni ko'rsatdiki, har ikki formatning o'ziga xos pedagogik ustunliklari mavjud bo'lib, ular o'quv maqsadi va vazifasiga qarab turlicha samaradorlik ko'rsatadi.

Birinchi, bosma kitoblar orqali o'qish jarayonida talabalar matn mazmunini chuqurroq anglash, asosiy g'oyani ajratib olish va tafsilotlarni yaxshiroq eslab qolish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, qog'oz shaklidagi matn bilan ishlash diqqatni uzoq muddat davomida jamlashga yordam beradi hamda tahliliy fikrlashni rivojlantiradi. Ayniqsa, murakkab grammatik konstruksiyalar, akademik matnlar va keng hajmli o'quv materiallarini o'zlashtirishda bosma kitoblar samaraliroq natija beradi.

Ikkinchi, raqamli kitoblar tezkor qidiruv tizimi, lug'at bilan integratsiya, multimedia vositalari (audio, video, animatsiya) hamda interaktiv mashqlar orqali til ko'nikmalarini rivojlantirishda sezilarli afzalliklarga ega ekanligi aniqlandi. Elektron format talaffuzni eshitish, so'z boyligini tezkor kengaytirish va mustaqil ta'lim jarayonini tashkil etishda qulaylik yaratadi. Ayniqsa, qisqa matnlar, ma'lumot izlash, topshiriqlarni tez bajarish va takrorlash jarayonida raqamli vositalar samarali hisoblanadi.

Shuningdek, talabalarning o'qish odatlari tahlili shuni ko'rsatadiki, ular kundalik va tezkor o'qish uchun ko'proq raqamli qurilmalardan foydalanadilar, biroq chuqur o'rganish va imtihonga tayyorgarlik jarayonida bosma kitobni afzal ko'radilar. Bu esa har ikki formatning vazifaviy jihatdan farqli ekanligini ko'rsatadi.

Olingan natijalar asosida shuni ta'kidlash mumkinki, bosma va raqamli kitoblarning pedagogik ahamiyati ularning qo'llanilish konteksti bilan bevosita bog'liqdir. Bosma kitoblar kognitiv barqarorlikni ta'minlaydi, o'quvchining matn bilan "fizik" aloqasini kuchaytiradi hamda makoniy xotirani faollashtiradi. Sahifani varaqlash, matn joylashuvini eslab qolish va vizual struktura orqali ma'lumotni tizimlashtirish jarayoni chuqur o'zlashtirishga yordam beradi.

Raqamli kitoblar esa zamonaviy ta'limning moslashuvchanlik tamoyiliga javob beradi. Ular multimodal ta'limni qo'llab-quvvatlab, eshitish, ko'rish va interaktiv ishtirok orqali til ko'nikmalarini kompleks rivojlantirish imkonini beradi. Ayniqsa, talaffuzni shakllantirish, tinglab tushunish ko'nikmasini rivojlantirish hamda tezkor fikr almashish jarayonida elektron vositalarning o'rni beqiyosdir.

Shu bilan birga, raqamli muhitda chalg'ituvchi omillarning ko'pligi diqqatning tez tarqalishiga olib kelishi mumkin. Bu esa murakkab matnlarni chuqur o'rganish jarayonida salbiy ta'sir ko'rsatadi. Shuning uchun chet tilini o'qitishda metodik jihatdan muvozanatli yondashuv talab etiladi.

Tahlil natijalariga ko'ra, samarali til ta'limi uchun quyidagi model maqsadga muvofiq deb hisoblanadi:

- nazariy va akademik matnlarni bosma shaklda o'rganish;
- talaffuz, lug'at va interaktiv mashqlarni raqamli vositalar yordamida bajarish;
- mustaqil o'rganish jarayonida har ikki formatni integratsiyalash.

Mazkur tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, chet tilini o'rganish va o'qitish jarayonida bosma hamda raqamli kitoblarning har biri o'ziga xos pedagogik imkoniyatlarga ega. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi raqamli resurslardan foydalanish ko'lamini kengaytirgan bo'lsa-da, an'anaviy bosma kitoblar o'z ahamiyatini yo'qotgani yo'q. Aksincha, ular chuqur o'qish, mazmunni anglash va tahliliy fikrlashni rivojlantirishda muhim vosita bo'lib qolmoqda.

Raqamli kitoblar esa interaktivlik, tezkorlik va multimodal ta'lim imkoniyatlari orqali til ko'nikmalarini shakllantirishda samarali vosita sifatida namoyon bo'ladi. Ayniqsa, lug'at boyligini oshirish, tinglab tushunish va mustaqil ta'lim jarayonini tashkil etishda elektron format qulaylik yaratadi. Shu bilan birga, raqamli muhitdagi chalg'ituvchi omillar chuqur o'qish jarayoniga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkinligi ham inobatga olinishi zarur.

Tahlillar asosida shuni xulosa qilish mumkinki, chet tilini o'qitish jarayonida bosma va raqamli kitoblarni qarama-qarshi qo'yish emas, balki ularni metodik jihatdan uyg'unlashtirish eng maqbul yondashuv hisoblanadi. Integrativ model asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni o'quvchilarning til kompetensiyasini har tomonlama rivojlantirishga xizmat qiladi hamda pedagogik samaradorlikni oshiradi, chet tilini o'rganish va o'qitishda bosma hamda raqamli kitoblarning uyg'un qo'llanilishi zamonaviy ta'lim tizimida barqaror va samarali natijalarga erishishning muhim omillaridan biri sifatida namoyon bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- Baron N. S. Words Onscreen: The Fate of Reading in a Digital World. – Oxford: Oxford University Press, 2015. – 304 p.
- Kendjaeva, G. F. (2020). The methods of translating phraseological units in the Russian and English translations of the novel "Days Gone by" by Abdulla Qadiri. *ISJ Theoretical & Applied Science*, 9(89), 316-321.
- KENJAYEVA, G. (2021). INTERPRETATION OF HOUSEHOLD REALITIES IN TRANSLATIONS OF A. KADIRI'S NOVEL" DAYS GONE BY. In *E-Conference Globe* (pp. 323-227).
- Кенджаева, Г. Ф. (2021). МЕТОДЫ ПЕРЕВОДА РЕАЛИЙ В РОМАНЕ А. КАДЫРИ «МИНУВЩИЕ ДНИ». *МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА*, 4(1-2).
- Fattilloevna, K. G. (2021). Methods of Rendering Realias in the Translations of the Novel "Days Gone by" by Abdulla Qadiri. *JournalNX*, 7(09), 166-171.
- Salikhova, N. N. (2022). Interjections in the Contexts of Uzbek and English Languages. *Indonesian Journal of Innovation Studies*, 18.
- Nurullayevna, S. N., & Nuriddinovna, M. Z. (2023). THE HISTORY OF SONNET AND ITS TYPES. *SCIENTIFIC ASPECTS AND TRENDS IN THE FIELD OF SCIENTIFIC RESEARCH*, 269.
- Salikhova, N. N. (2018). MACRO CLASSROOM MANAGEMENT WITH SHORTAGE OF BOOKS. *Теория и практика современной науки*, (3 (33)), 63-65.
- Yusuphodjaeva, S. T., & Gafurova, S. S. (2023). Methods Of Cognitive-Behavioral Psychotherapy In The Treatment Of Rheumatoid Arthritis. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 3(1-2), 701-706.
- Гафурова, С. Ш., & Юсупходжаева, С. Т. (2023). Ta'sirlangan ichak sindromida nevroitik buzilishlarni differensial taxlili va tibbiy psixologik yordamni takomillashtirish (Doctoral dissertation).
- Surayyo, Y., & Sabohat, G. (2023). Depressive-anxiety disorders in patients with rheumatoid arthritis and methods of their psychocorrection. *Interpretation and researches*, 2(3), 9-16.
- АНАМИЯТИ, D., & Махаматжанова, N. M. FS Mirxaydarova. SM Mirxaydarova *Академические исследования в современной науке*, 2(7), 19-20.
- Намраев, В., & Махаматжанова, N. (2023). Modern methods of treatment of sexual disorders. *Инновационные исследования в современном мире: теория и практика*, 2(15), 73-74.
- Gafurova, S. S., Sharodiya, D., & Alimuhamedova, S. J. (2025). TO IDENTIFY ANXIETY-PHOBIC DISORDERS IN IRRITABLE BOWEL SYNDROME AND STUDY THE EFFECTIVENESS OF COGNITIVE BEHAVIORAL THERAPY IN THEM.
- Xamdamovna, I. M. (2025). TA'LIM JARAYONIDA O'YIN ASOSIDAGI METODLARNING NAZARIY ASOSLARI. *IZLANUVCHI*, 1(6), 312-327.
- Xamdamovna, I. M. (2022). COMPARATIVE ANALYSIS OF ASINDETONE SPECIES IN ENGLISH AND UZBEK. *Scientific progress*, 3(3), 397-400.
- Xamdamovna, I. M. (2025). HÖRVERSTÄNDNIS UND LESEN IN ENGLISCH PSYCHOLINGUISTISCHE KLASSIFIZIERUNG VON ÜBUNGEN FÜR

SPRACHAKTIVITÄTEN. YANGI O'ZBEKISTON, YANGI TADQIQOTLAR JURNALI, 2(4), 103-107.

ULUGBEKOVNA, R. S. (2020). The First Period of Washington Irving's.

Нурмухаметова, С., & Расулова, С. (2022). The influence of Samuel Taylor Coleridge as a poet, critic and philosopher to english literature. Анализ актуальных проблем, инноваций, традиций, решений и художественной литературы в преподавании иностранных языков, 1(01), 39-40.

Аликулова, М. (2024). Лингвистические особенности повестей АИ Куприна 1890-1910 годах. Намкор konferensiyalar, 1(2), 502-504.

Аликулова, М. Ш. (2023). Лексико-семантические особенности рассказов Александра Куприна. Центральноеазиатский журнал образования и инноваций, 2(12 Part 2), 172-174. qizi Furqatova, H. A., & qizi Najmiddinova, M. N. (2025). THE ROLE OF PRAGMATICS FOR LEARNING ENGLISH AND UZBEK LANGUAGES. Modern Scientific Research, 3(7), 51-56.

qizi Furqatova, H. A., & qizi Najmiddinova, M. N. (2025). SIMILARITIES AND DIFFERENCES OF CONCEPTS IN ENGLISH AND UZBEK CULTURES. International Journal American Journal of Modern World Sciences, 2(7), 59-67.

Najmiddinova, M. N. (2025, October). NEW INTERPRETATIONS OF THE TRANSLATION METHOD IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING. In CONFERENCE OF MODERN SCIENCE & PEDAGOGY (Vol. 1, No. 7, pp. 112-116).

Fayzullayeva, M. B. (2023). O'TKIR HOSHIMOV ASARLARIDA "ONA" VA "AYOL" OBRAZLARI TALQINI. Экономика и социум, (6-2 (109)), 131-134.

Файзуллаева, М. (2023). Лингвистический и лингвокогнитивный анализ образа матери в произведениях Уткира Хашимова. Общество и инновации, 4(9), 295-298.

Fayzullayeva, M. B., Sattarova, I. B., & Makhmudova, M. A. (2021). The effect of teaching vocabulary through ICT on EFL learners. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 11(4), 1632-1637.

Akbaralievich, L. A. (2025). THE INFLUENCE OF ENGLISH LOANWORDS ON THE MODERN UZBEK LANGUAGE. SHOKH LIBRARY, 1(12).

Akbaralievich, L. A. (2023). CONTINUOUS PHASE AND MEANS OF USE IN UZBEK LANGUAGE. MATERIALLAR TO'PLAMI, 390.

Latipov, A. A. (2023). FINAL PHASE "TO STOP" AND THEIR EXPRESSIONS IN UZBEK LANGUAGE. Экономика и социум, (11 (114)-1), 192-195.

Ибадуллаев, Ф. (2024). Сравнительный анализ образовательных систем Финляндии и Узбекистана. Переводоведение и лингвистика в эпоху цифровых технологий: изучение передовых подходов, 1(1), 97-99.

Ибадуллаев, Ф. Ф. (2016). Несколько записей о формировании текста. Ученый XXI века, (4-4 (17)), 46-48.

Yuldasheva, S. (2020). Importance of using various pedagogical technologies in lessons. Результаты научных исследований в условиях пандемии (COVID-19), 1(04), 126-128.

Yuldasheva, S. T. (2021). Interactive Methods of Teaching Children and Its Theoretical Basis and Personal and Professional Development of a Teacher. International Journal for Research in Applied Science & Engineering Technology, 9(11).

Муродова, Ф. (2025). The importance of country research project for developing language skills. Диалог, интеграция наук и культур в процессе научного и профессионального образования, 1(1), 426-428.

JAMALOVA, N. (2020). BOSHLANGICH TALIM OQUV-TARBIYA JARAYONIDA PEDAGOGIK INNOVATSIYANING ORNI. Monografia pokonferencyjna science, research, development, 32(2).

JAMALOVA, N. (2022). Pedagogical Conditions for the Development of Individual Characteristics of Students of a Higher Educational Institution.

- Turakhanov, R. (2025). Graphic systems of uzbekistan: historical foundations, contemporary challenges, and future development of alphabets. *International Journal of Artificial Intelligence*, 1(5), 1196-1200.
- Turakhanov, R. (2025). THE CONCEPT OF THE IDEAL HUMAN IN ISLAMIC LITERATURE: A MULTIDISCIPLINARY ANALYSIS. *Journal of Multidisciplinary Sciences and Innovations*, 1(3), 807-810.
- Васильченко, Л. А. (2024). V Міжнародний форум експертів із менопаузальної гормональної терапії.
- Агабабян, Л. Р., Ахмедова, А. Т., & Раббимова, Н. (2024). ИЗМЕНЕНИЕ КОЛЬПОСКОПИЧЕСКОЙ КАРТИНЫ У ПЕРВОРОДЯЩИХ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ ТРИМЕСТРА БЕРЕМЕННОСТИ. *Confrencea*, 1(1), 198-200.
- Агабабян, Л. Р., Ахмедова, А. Т., & Раббимова, Н. (2024). ОСОБЕННОСТИ КОЛЬПОСКОПИЧЕСКОЙ КАРТИНЫ У ПЕРВОРОДЯЩИХ. *Confrencea*, 1(1), 204-205.
- Ахмедова, А. Т., Султонова, М., & Омонова, М. (2024). СОМАТИЧЕСКАЯ КОМОРБИДНОСТЬ ПРИ ПЕРВОЙ БЕРЕМЕННОСТИ. *Eurasian Journal of Medical and Natural Sciences*, 4(1-2), 60-67.
- Тлегенов, М. Т. (2021). ПОПУЛЯЦИОННЫЕ ПОКАЗАТЕЛИ МЕЛКИХ МЛЕКОПИТАЮЩИХ В НИЗОВЬЯХ ДЕЛЬТЫ АМУДАРЬИ. *ББК 1 Р76*, 27.
- Тлегенов, М. Т. (2026). ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ПОПУЛЯЦИИ ПЕСЧАНКИ (MERIONES TAMARISCINUS) В НИЗОВЬЯХ АМУДАРЬИ. *Advances in Science and Environment*, 2(03), 21-24.
- Тлегенов, М. Т., & Утемуратова, Г. Н. (2012). ОЦЕНКА ОБИЛИЯ НАСЕЛЕНИЯ МЕЛКИХ МЛЕКОПИТАЮЩИХ ТРАНСФОРМИРОВАННЫХ ТЕРРИТОРИЙ В НИЗОВЬЯХ АМУДАРЬИ. *Аспирант и соискатель*, (6), 66-68.
- Zaxirjanovna, O. R. (2026). CLINICAL AND STATISTICAL ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN COGNITIVE DISORDERS AND THYROID GLAND HORMONES IN HYPOTHYROIDISM. *Научный Фокус*, 3(32), 506-511.
- Zaxirjanovna, O. R. (2026). STRUCTURE OF PSYCHOEMOTIONAL DISORDERS IN WOMEN WITH HYPOTHYROIDISM. *Научный Фокус*, 3(32), 512-518.
- Zaxirjanovna, O. R. (2026). EFFECTIVENESS OF COGNITIVE-BEHAVIORAL THERAPY IN WOMEN WITH HYPOTHYROIDISM. *Научный Фокус*, 3(32), 526-532.
- Муминова, Н. А. (2014). Формирование гармонично развитой личности как цель воспитания в современном демократическом обществе. *Молодой ученый*, (9), 502-505.
- Djabbarov, X. D., & Muminova, N. A. (2021). Роль лексико-семантических средств в интерпретации антропонима тарагай и топонима тарагай. *Theoretical & Applied Science*, (1), 406-411.
- Madina, S. (2026). LINGUOPRAGMATIC FEATURES OF THE LEXICON RELATED TO INTERNET ADVERTISING. *SCHOLAR*, 4(1), 108-112.
- Carr N. *The Shallows: What the Internet Is Doing to Our Brains*. – New York: W. W. Norton & Company, 2010. – 276 p.